

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Ректор Національного університету
«Одеська юридична академія»
професор _____ Олег ТОДОЩАК
_____ 2026 року

ВИСНОВОК

**Національного університету «Одеська юридична академія»
щодо дисертації Зубрицького Олександра Олександровича на тему:
«ПРАВОВІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ ПРОЦЕДУРИ ПРИТЯГНЕННЯ
АДВОКАТА ДО ДИСЦИПЛІНАРНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ»,
представленої на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 08
«Право» за спеціальністю 081 «Право», затвердженої рішенням Вченої ради
Національного університету «Одеська юридична академія»
від 7 вересня 2022 р. (протокол №1)**

ВИТЯГ

**з протоколу засідання фахового семінару
кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури
Національного університету «Одеська юридична академія»
№13 від 07 квітня 2026 року**

Присутні: зав. кафедри, д.ю.н., проф. Бакаянова Н.М. (головуюча на засіданні), професор каф., д.ю.н., професор Косюта М.В., д.ф. (Ph.d) у галузі права, професор каф. Костенко С.К., доцент каф., к.ю.н., доцент Свида О.Г., доцент каф., к.ю.н., доцент Храпенко О.О., д.ф. (Ph.d) у галузі права, доцент каф. Синицин П.М., доцент каф. оперативно-розшукової та поліцейської діяльності, к.ю.н., доцент Кубаєнко А.В. (науковий керівник), доцент каф., к.ю.н., доцент Кісліцина І.О., доцент каф., к.ю.н., доцент Кравченко М.О., старший викладач Нестерчук Л.П., старший викладач Курганський О.В.,

аспірант Щербатий Р.В., аспірант Мозгальов В.Ю., аспірант Осадчук І.О., аспірант Григоренко Ю.С., аспірант Зубрицький О.О. (здобувач наукового ступеню), старший лаборант Топал В.С. (секретар засідання).

З присутніх – 2 доктори юридичних наук та 7 кандидатів юридичних наук – фахівців за профілем поданої на розгляд дисертації.

ПОРЯДОК ДЕННИЙ:

Обговорення дисертаційного дослідження Зубрицького О.О. на тему: «Правові та організаційні засади процедури притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності», поданого на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право», щодо його рекомендації для попереднього розгляду та захисту у разовій спеціалізованій вченій раді.

СЛУХАЛИ:

Доповідь здобувача ступеня доктора філософії Зубрицького О.О. за результатами дисертаційного дослідження на тему: «Правові та організаційні засади процедури притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності», поданого на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

Зубрицький О.О. обґрунтував актуальність обраної теми, визначив мету, завдання, методологію, об'єкт та предмет дослідження, виклав основні наукові положення та висновки, що виносяться на захист, вказав науково-практичну значимість роботи, відзначив впровадження результатів дослідження.

Здобувачем зауважено, що адвокатура як інститут громадянського суспільства відіграє ключову роль у забезпеченні права на професійну правничу допомогу та реалізації принципу верховенства права, а ефективність її функціонування безпосередньо залежить від наявності дієвого механізму дисциплінарної відповідальності. Процедура притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності має складну правову природу, оскільки

поєднує матеріально-правові та процесуальні елементи і спрямована на досягнення балансу між реагуванням на порушення професійних стандартів та гарантуванням процесуального захисту адвоката. Саме дотримання цього балансу визначає легітимність дисциплінарної процедури та її відповідність принципам справедливого процесу.

Зубрицький О.О. також привернув увагу на те, що в умовах сучасного розвитку адвокатури, які характеризуються цифровізацією правовідносин, ускладненням професійної діяльності та функціонуванням правової системи в умовах воєнного стану, дисциплінарна процедура потребує комплексного наукового переосмислення. Науковець підкреслює важливість урахування європейських стандартів, зокрема положень Конвенції Ради Європи про захист професії адвоката, що встановлює вимоги до незалежності дисциплінарних органів, дотримання принципів справедливого процесу та забезпечення належних гарантій адвокатської діяльності. У цьому контексті дисциплінарна відповідальність розглядається як важливий елемент забезпечення професійної незалежності адвоката та довіри до адвокатури.

Водночас подальший розвиток дисциплінарної моделі в Україні пов'язаний із необхідністю її адаптації до європейських стандартів, підвищення рівня прозорості та уніфікації дисциплінарної практики. Важливим є забезпечення чітких процедурних правил, єдності підходів до оцінки доказів, належного мотивування рішень, а також впровадження сучасних організаційних та інформаційних механізмів. У сукупності це сприятиме зміцненню інституційної спроможності адвокатського самоврядування, підвищенню рівня довіри до адвокатури та забезпеченню ефективного функціонування дисциплінарної відповідальності як гарантії дотримання професійних стандартів.

Основними результатами дослідження є такі висновки:

уперше:

сформульовано поняття процедури притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності як особливої юрисдикційної діяльності

органів адвокатського самоврядування, що здійснюється у спеціально встановленій процесуальній формі, реалізується відповідно до закону та спрямована на забезпечення інституційної незалежності адвокатури;

сформульовано поняття дисциплінарної відповідальності адвоката як виду юридичної відповідальності професійного характеру, що полягає у застосуванні до адвоката дисциплінарних заходів у разі вчинення ним дисциплінарного проступку, реалізується у спеціальній позасудовій процедурі органами адвокатського самоврядування та спрямована на забезпечення професійної доброчесності адвоката, належної якості правничої допомоги й підтримання авторитету адвокатури;

обґрунтовано систему ознак дисциплінарної відповідальності адвоката, до яких віднесено: спеціальний суб'єктний склад; професійно-етичну обумовленість; позасудовий порядок реалізації органами адвокатського самоврядування; корпоративно-публічний характер; репутаційну спрямованість дисциплінарних санкцій; гарантійно-захисну функцію дисциплінарної відповідальності; а також нормативну невизначеність підстав дисциплінарної відповідальності адвоката як системну проблему правового регулювання;

обґрунтовано положення про багаторівневу структуру процедури притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності, у межах якої матеріально-правові, процесуальні та організаційні елементи перебувають у системному взаємозв'язку та визначають специфіку дисциплінарної відповідальності адвоката як самостійного міжгалузевого правового інституту;

запропоновано науково обґрунтовану класифікацію принципів процедури притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності, побудовану на комплексному критерії, який поєднує рівень узагальненості принципів у системі права, їх функціональне призначення у дисциплінарному провадженні та ступінь зв'язку з особливим правовим статусом адвоката, що дало змогу розмежувати загальноправові, міжгалузеві процесуальні та спеціальні принципи дисциплінарної процедури;

доведено, що принципи процедури притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності у сукупності складають структурно впорядковану систему правових орієнтирів, спрямовану на забезпечення особливого порядку дисциплінарного провадження щодо адвоката як гарантії адвокатської діяльності;

здійснено комплексну оцінку відповідності процедури притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності в Україні положенням статті 8 Конвенції Ради Європи про захист професії адвоката від 12 березня 2025 року. Встановлено, що чинна дисциплінарна модель загалом відповідає вимогам Конвенції щодо забезпечення права адвоката на захист у дисциплінарному провадженні та незалежності дисциплінарних органів, однак потребує вдосконалення в частині нормативного закріплення критеріїв пропорційності дисциплінарних стягнень і стандартів доказування, відсутність яких створює ризик невідповідності гарантіям, передбаченим зазначеною статтею Конвенції;

обґрунтовано стадійність процедури притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності як цілісного багаторівневого юридичного процесу, що охоплює взаємопов'язані стадії: ініціювання дисциплінарного реагування, перевірки відомостей про можливий дисциплінарний проступок, порушення дисциплінарної справи, її розгляду, ухвалення рішення, а також перегляду (оскарження) прийнятого рішення, кожна із яких має самостійне функціональне призначення, визначене коло суб'єктів та юридично значущий результат, що забезпечує процесуальну визначеність процедури притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності і реалізацію гарантій адвокатської діяльності;

запропоновано системний підхід до організаційного забезпечення процедури притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності як цілісної системи інституційних, інформаційних, процедурних і ресурсних механізмів, спрямованих на забезпечення ефективності, своєчасності, прозорості та передбачуваності діяльності органів адвокатського самоврядування;

обґрунтовано доцільність запровадження реєстру дисциплінарних проваджень щодо адвокатів як самостійного елементу організаційного забезпечення процедури притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності, визначено його правове призначення як інструменту систематизації дисциплінарної практики, забезпечення прозорості діяльності органів адвокатського самоврядування та формування єдності дисциплінарного правозастосування за умови дотримання принципів законності, пропорційності, захисту персональних даних і гарантій адвокатської діяльності;

теоретично обґрунтовано інститут спрощеного дисциплінарного провадження щодо адвоката як самостійну процесуальну форму реалізації дисциплінарної відповідальності, що ґрунтується на диференціації дисциплінарних процедур залежно від характеру дисциплінарного проступку, ступеня втручання у професійний статус адвоката та складності фактичних обставин дисциплінарної справи;

виокремлено моделі спрощеного дисциплінарного провадження щодо адвокатів, до яких належать модель дисциплінарного реагування на малозначні проступки, модель спрощеного провадження за згодою адвоката або визнанням ним факту дисциплінарного порушення, а також реєстрово-моніторингова модель дисциплінарного реагування, що ґрунтується на використанні об'єктивних даних інформаційних систем адвокатського самоврядування;

обґрунтовано необхідність нормативного розмежування дисциплінарних проступків адвоката за ступенем їх тяжкості та характером наслідків як передумови впровадження диференційованих процесуальних форм дисциплінарного реагування із забезпеченням принципу пропорційності та гарантій незалежності адвокатської діяльності;

обґрунтовано доцільність диференціації стандартів доказування у дисциплінарних провадженнях щодо адвокатів залежно від характеру дисциплінарного проступку та можливих наслідків дисциплінарного рішення, із застосуванням у спрощеному дисциплінарному провадженні стандарту

очевидності та достатності доказів, а у загальному провадженні – підвищеного стандарту усунення обґрунтованих сумнівів;

удосконалено:

доктринальні підходи до співвідношення дисциплінарної відповідальності адвоката та інших видів юридичної відповідальності, шляхом обґрунтування її автономного міжгалузевого характеру, що поєднує елементи публічно-правового впливу та корпоративного самоврядування, що дозволило уточнити межі допустимого дисциплінарного втручання у професійну діяльність адвоката;

наукове розуміння правової природи дисциплінарних рішень органів адвокатського самоврядування, як актів квазісудового правозастосування, щодо яких висуваються підвищені вимоги до мотивованості, обґрунтованості, дотримання принципів змагальності та пропорційності дисциплінарного реагування;

підходи до визначення процесуальних гарантій прав адвоката у дисциплінарному провадженні шляхом уточнення їх змісту, структури та меж реалізації, зокрема щодо права на захист, права бути заслуханим, права брати участь у розгляді дисциплінарної справи та права на ефективне оскарження дисциплінарних рішень;

підходи до індивідуалізації дисциплінарної відповідальності адвоката, шляхом обґрунтування необхідності врахування характеру дисциплінарного проступку, наслідків професійної поведінки, ступеня вини адвоката та обставин здійснення адвокатської діяльності при виборі виду дисциплінарного стягнення;

набули подальшого розвитку:

наукові положення щодо стадійності юридичних процедур, які в контексті дисциплінарної відповідальності адвокатів були розвинуті шляхом поглиблення функціонального аналізу кожної стадії та розкриття їх гарантійного значення для забезпечення незалежності адвокатської діяльності;

доктринальні підходи до принципів дисциплінарного провадження, які дістали подальшого розвитку через їх системне поєднання з особливим правовим статусом адвоката та специфікою дисциплінарної юрисдикції органів адвокатського самоврядування;

наукові уявлення про доказування у дисциплінарному провадженні щодо адвокатів шляхом обґрунтування доцільності застосування диференційованих стандартів оцінки доказів дисциплінарним органом залежно від характеру дисциплінарного проступку та тяжкості можливих наслідків дисциплінарного рішення;

положення щодо ролі перегляду дисциплінарних рішень у системі адвокатського самоврядування, які набули подальшого розвитку через аналіз практики Вищої кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури та судового контролю як взаємопов'язаних елементів багаторівневої системи забезпечення законності дисциплінарного реагування;

наукові підходи до забезпечення балансу між публічним інтересом і незалежністю адвокатської діяльності шляхом поглибленого аналізу дисциплінарної процедури як інструменту не лише карального, а й гарантійного впливу, спрямованого на підтримання довіри до інституту адвокатури;

запропоновано законодавче закріплення інституту спрощеного дисциплінарного провадження шляхом доповнення Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» окремою нормою, яка визначає підстави, межі застосування та базові процесуальні гарантії спрощеної дисциплінарної процедури з одночасним делегуванням деталізації її порядку органам адвокатського самоврядування.

Структура та обсяг дисертації. Дисертація складається з переліку умовних позначень, вступу, трьох розділів, що містять сім підрозділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Список використаних джерел налічує 203 найменування і викладений на 28 сторінках. Дисертація

містить додатки загальним обсягом 15 сторінок. Загальний обсяг дисертації становить 261 сторінку, з яких 215 сторінок припадає на основний текст.

Після закінчення доповіді Зубрицького О.О. присутніми були йому поставлені такі **запитання**:

Бакаянова Н.М.: У дисертації Вами запропоновано авторське визначення поняття дисциплінарної відповідальності адвоката. Втім законодавство про судоустрій і статус суддів, яке передбачає 25 складів дисциплінарних проступків судді, не містить визначення дисциплінарного проступку судді. Законодавець здійснює врегулювання через надання переліку підстав для дисциплінарної відповідальності судді, які, по суті, є складами дисциплінарних проступків. Аналогічний підхід застосований й у чинному Законі України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», яким передбачено 7 підстав притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності. Чи потребує закріплення в Законі визначення поняття «дисциплінарна відповідальність адвоката» або «дисциплінарний проступок адвоката», враховуючи, що у ч.2 ст. 33 є визначення дисциплінарного провадження стосовно адвоката? І чи є доцільним деталізувати відповідні ознаки дисциплінарних проступків адвоката?

Відповідь: Погоджуюсь, що надане нами визначення поняття «дисциплінарна відповідальність адвоката» має значення для теорії адвокатури, є більш науковим. На нашу думку, підхід, який застосований законодавцем, є обґрунтованим, адже у спосіб визначення підстав для притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності забезпечує розуміння дій або бездіяльності адвоката як правопорушень, за вчинення яких на адвоката накладаються дисциплінарні стягнення. Деталізація ознак дисциплінарних проступків є можливою (наприклад, порушення правил адвокатської етики - грубе порушення правил адвокатської етики), але з одночасним встановленням критеріїв істотності порушення з метою недопущення помилкового

застосування або неоднозначного тлумачення підстав для притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності. У роботі нами обґрунтовано необхідність нормативного розмежування дисциплінарних проступків адвоката за ступенем їх тяжкості та характером наслідків як передумови впровадження диференційованих процесуальних форм дисциплінарного реагування із забезпеченням принципу пропорційності та гарантій незалежності адвокатської діяльності.

Косюта М.В.: У сучасних умовах розвитку правової системи України особливого значення набуває аналіз впливу надзвичайних правових режимів на функціонування інститутів юридичної відповідальності. Воєнний стан зумовив трансформацію організаційних та процесуальних аспектів діяльності органів адвокатського самоврядування, що безпосередньо позначилося на здійсненні дисциплінарних проваджень. У зв'язку з цим актуалізується потреба у виявленні ключових змін та проблемних аспектів, які виникають у процесі реалізації дисциплінарної процедури в умовах воєнного стану.

Як умови воєнного стану вплинули на функціонування дисциплінарної процедури в Україні? Які специфічні проблеми виникли?

Відповідь: Умови воєнного стану створили деякі специфічні виклики, що відображено у дисертації. У контексті дотримання прав адвокатів, по-перше, виникла проблема обмеження свободи пересування адвокатів, яка ускладнює їх участь у засіданнях дисциплінарних палат; це актуалізувало питання про розширення можливостей дистанційної участі у дисциплінарних провадженнях з одночасним збереженням процесуальних гарантій. По-друге, зафіксовано випадки тиску на адвокатів, які надають правничу допомогу у кримінальних провадженнях за злочини проти основ національної безпеки та злочини проти миру, – зокрема спроби ініціювання дисциплінарних проваджень за правову позицію, що є неприпустимим. По-третє, виявилась потреба у чіткому нормативному визначенні допустимих адаптивних заходів під час

надзвичайних обставин за умови збереження ключових процесуальних гарантій. Аналіз наукових досліджень, зокрема, О. О. Козлова щодо гарантій адвокатської діяльності, підтверджує: навіть за умов надзвичайних правових режимів допустимі лише організаційні адаптації (цифровізація, дистанційні форми участі), але не звуження змісту прав адвоката у дисциплінарному провадженні. Щодо організації діяльності кваліфікаційно-дисциплінарних комісій адвокатури, то проблеми воєнного часу призвели до відсутності кворуму для розгляду дисциплінарних справ в окремих КДКА, і, як наслідок, до надмірного навантаження дисциплінарних палат у тих регіонах України, де вони функціонують. Окрім того, континуїтет КДКА, який на теперішній час діє в системі органів адвокатського самоврядування, хоча і забезпечує безперервність їхньої діяльності та можливість виконання функції дисциплінарного контролю, через закінчення строку повноважень членів КДКА породжує проблему легітимності, формує у професійному середовищі заклики до реформування органів адвокатського самоврядування.

Костенко С.К.: У науковій доктрині особливе місце займає питання визначення правової природи органів адвокатського самоврядування, зокрема тих, що здійснюють дисциплінарну юрисдикцію. Аналіз їх статусу потребує врахування як інституційних характеристик, так і функціонального призначення, пов'язаного із розглядом справ та прийняттям рішень, що впливають на професійний статус адвоката. У цьому контексті актуальним є з'ясування співвідношення таких органів із судовою владою та визначення їх місця у системі правосуддя.

Як Ви оцінюєте правову природу ВКДКА? Чому Ви характеризуєте її як квазісудовий орган?

Відповідь: Характеристика ВКДКА як квазісудового органу ґрунтується на сукупності притаманних їй функціональних і процедурних ознак. Передусім ВКДКА здійснює юрисдикційну діяльність, оскільки розглядає скарги на

рішення регіональних кваліфікаційно-дисциплінарних комісій адвокатури та наділена повноваженнями щодо їх скасування, зміни або залишення без змін. Її діяльність відбувається у визначеній процесуальній формі, що передбачає дотримання встановлених строків, належне повідомлення учасників провадження, забезпечення права на подання пояснень та ухвалення вмотивованих рішень. Важливою є також функція забезпечення єдності дисциплінарної практики, адже ВКДКА формує загальні підходи до кваліфікації дисциплінарних проступків і сприяє уніфікації правозастосування.

Водночас ВКДКА не є судовим органом у конституційно-правовому розумінні, оскільки не входить до системи судоустрою, не здійснює правосуддя та не уповноважена на остаточне вирішення спорів, адже її рішення можуть бути оскаржені до суду. Саме тому використання терміну «квазісудовий орган» є науково обґрунтованим, оскільки він відображає проміжний характер правового статусу ВКДКА: поєднання юрисдикційної функції із процедурною формою, подібною до судової, за відсутності статусу суду. Такий підхід узгоджується із європейськими стандартами, зокрема практикою Європейського суду з прав людини щодо розмежування судових і квазісудових органів.

Свида О.Г.: У науковій доктрині адвокатури важливе місце посідає питання визначення змісту та меж відповідальності адвоката як суб'єкта професійної діяльності. Розмежування різних видів відповідальності дозволяє глибше зрозуміти механізми забезпечення дотримання професійних стандартів, етичних норм і принципів адвокатської діяльності. У цьому контексті особливої уваги потребує з'ясування співвідношення дисциплінарної та професійної відповідальності, їх функціонального призначення та ролі у гарантуванні належної якості правничої допомоги.

Яким є співвідношення дисциплінарної та професійної відповідальності адвокатів, і в чому полягають їх спільні та відмінні риси в контексті забезпечення належних стандартів адвокатської діяльності?

Відповідь: Дисциплінарна та професійна відповідальність адвокатів є взаємопов'язаними, але не тотожними правовими категоріями, що виконують різні функції у механізмі забезпечення належного рівня адвокатської діяльності. Професійна відповідальність має більш широке змістовне наповнення та охоплює систему обов'язків адвоката щодо дотримання норм права, правил адвокатської етики, стандартів доброчесності та належного виконання професійних функцій. Вона проявляється як у юридичній площині, так і в морально-етичному вимірі, формуючи основу довіри до адвокатської професії.

Натомість дисциплінарна відповідальність є видом юридичної відповідальності, що настає у разі порушення адвокатом професійних обов'язків і реалізується у формі дисциплінарного провадження органами адвокатського самоврядування. Вона має чітко визначену процесуальну форму, передбачає застосування дисциплінарних стягнень та спрямована на відновлення професійної дисципліни і запобігання подальшим порушенням. Отже, дисциплінарна відповідальність виступає інструментом реалізації професійної відповідальності, забезпечуючи її практичне втілення через механізми контролю та реагування.

Кісліцина І. О.: У контексті вдосконалення національної моделі процедури притягнення адвокатів до дисциплінарної відповідальності важливого значення набуває звернення до зарубіжного досвіду, який дозволяє виявити ефективні механізми організації дисциплінарних проваджень та забезпечення професійних стандартів. У параграфі 3.1 Ви досліджували порівняльно-правовий аналіз процедур притягнення адвокатів до дисциплінарної відповідальності в іноземних державах і визначали можливості їх адаптації в Україні.

Які практики іноземних держав можуть бути використані для вдосконалення національної моделі процедури притягнення адвокатів до дисциплінарної відповідальності?

Відповідь: Порівняльно-правовий аналіз моделей Великобританії, Франції, Німеччини, Польщі, Латвії та Сінгапуру дозволив виявити низку концептуально важливих орієнтирів для вдосконалення національної моделі процедури притягнення адвокатів до дисциплінарної відповідальності. Насамперед ідеться про інституційну автономію дисциплінарних органів: у всіх досліджених правопорядках дисциплінарна юрисдикція належить виключно органам адвокатського самоврядування, що забезпечує незалежність прийняття рішень та мінімізує ризики зовнішнього впливу. В Україні цей принцип нормативно закріплений, однак потребує не лише формального визнання, а й реального гарантування через недопущення будь-яких форм прямого чи опосередкованого втручання з боку державних органів.

Другим важливим напрямом є впровадження диференційованого підходу до системи дисциплінарних стягнень. Зарубіжний досвід, зокрема Німеччини та інших правових систем, демонструє ефективність застосування гнучких санкцій, таких як грошові штрафи, попередження, умовні обмеження щодо здійснення окремих видів адвокатської діяльності. Такий підхід дозволяє індивідуалізувати відповідальність залежно від характеру проступку, ступеня вини та наслідків порушення, що підвищує справедливість і пропорційність дисциплінарного впливу. В українському законодавстві подібний інструментарій представлений обмежено, що зумовлює доцільність його розширення з урахуванням принципу розумної достатності втручання у професійну діяльність адвоката.

Третім значущим елементом є забезпечення прозорості дисциплінарної практики через механізми оприлюднення рішень. Зокрема, латвійська модель анонімізованого оприлюднення дозволяє поєднати вимоги конфіденційності дисциплінарного провадження з необхідністю формування відкритої та передбачуваної правозастосовної практики. Такий підхід створює умови для узагальнення дисциплінарної практики, підвищення рівня правової визначеності та довіри до органів адвокатського самоврядування. У зв'язку з цим доцільним є впровадження в Україні єдиного реєстру дисциплінарних

рішень із дотриманням вимог щодо захисту персональних даних. У сукупності зазначені елементи становлять основу для подальшої модернізації національної моделі дисциплінарної відповідальності адвокатів із урахуванням кращих європейських і світових практик.

Храпенко О.О.: У контексті вдосконалення дисциплінарної процедури щодо адвокатів особливого значення набуває пошук балансу між ефективністю реагування на дисциплінарні проступки та забезпеченням належного рівня процесуальних гарантій. Запровадження нових інструментів, таких як спрощене дисциплінарне провадження та реєстр дисциплінарних проваджень, потребує ретельного наукового обґрунтування з огляду на ризики обмеження права на захист і впливу на незалежність адвокатської діяльності.

Ви пропонуєте запровадити інститут спрощеного дисциплінарного провадження щодо адвоката. Які саме процесуальні гарантії, на Вашу думку, є необхідними, щоб така спрощена процедура не перетворилась на інструмент обмеження права адвоката на захист і не суперечила принципу незалежності адвокатської діяльності?

Яким чином Ви обґрунтовуєте необхідність запровадження реєстру дисциплінарних проваджень та які ризики пов'язані з його функціонуванням?

Відповідь: Запропонована модель спрощеного дисциплінарного провадження ґрунтується на принципі пропорційності, відповідно до якого процесуальне спрощення є допустимим лише за умови збереження базових гарантій права на захист. У дисертації обґрунтовано п'ять ключових гарантій: право адвоката бути поінформованим про сутність і підстави обвинувачення; право надати письмові пояснення та докази; забезпечення неупередженого розгляду; обмеження видів дисциплінарних стягнень (у спрощеному провадженні допустиме лише попередження); а також безумовне право на оскарження рішення у ВКДКА та суді. Додатково підкреслено, що згода адвоката на спрощену процедуру має бути добровільною та письмовою, а у разі

складності справи чи заперечень має застосовуватися перехід до загального провадження.

Необхідність запровадження реєстру дисциплінарних проваджень обґрунтовується його значенням для підвищення прозорості діяльності органів адвокатського самоврядування, уніфікації дисциплінарної практики та створення підґрунтя для її наукового аналізу. Водночас існують певні ризики, зокрема можливе порушення репутації адвоката, загрози захисту персональних даних та кібербезпеки. Для їх мінімізації доцільним є запровадження анонімізованого формату реєстру з обмеженим доступом на стадії провадження та оприлюдненням лише остаточних рішень.

Кравченко М.О.: У сучасних умовах реформування системи правосуддя все частіше порушується питання уніфікації підходів до дисциплінарної відповідальності представників різних правничих професій. Водночас така уніфікація потребує критичного осмислення з огляду на специфіку правового статусу адвокатів, суддів і прокурорів та принцип їх інституційної незалежності.

Які аргументи Ви наводите проти запровадження єдиного дисциплінарного органу для адвокатів, суддів і прокурорів? Чи не суперечить ця позиція ідеї уніфікації стандартів?

Відповідь: Позиція щодо недоцільності запровадження єдиного дисциплінарного органу для адвокатів, суддів і прокурорів ґрунтується на принциповій відмінності їх правового статусу. Судді та прокурори є суб'єктами публічно-службових правовідносин, їхня діяльність органічно пов'язана із системою державної влади. Адвокатура, навпаки, є недержавним самоврядним інститутом громадянського суспільства, функціонально покликаним виступати інституційним противагою державному обвинуваченню.

Уніфікований дисциплінарний орган, що об'єднував би юрисдикцію щодо суддів, прокурорів і адвокатів, створював би умови для інституційного

конфлікту інтересів, оскільки держава у більшості процесів є процесуальним «опонентом» адвоката. Таким чином, навіть за умов формальної незалежності, ця модель об'єктивно знижує рівень структурної незалежності адвокатури. Уніфікація стандартів є доцільною, однак вона має досягатися не через злиття органів, а через запровадження спільних деонтологічних вимог при збереженні організаційної автономії кожної професії.

Після відповідей на запитання було озвучено висновок наукового керівника – доцента кафедри оперативно-розшукової та поліцейської діяльності, к.ю.н., доцента Кубаєнка А.В.

У висновку зазначено тематику опублікованих статей та апробацію результатів дослідження, наявність у роботі обґрунтованих пропозицій стосовно удосконалення законодавства України про адвокатуру та адвокатську діяльність.

Кубаєнко А.В. вказав на відповідність дисертаційної роботи Зубрицького О.О. встановленим вимогам до наукових досліджень такого роду щодо структури, змісту, оформлення і наявності публікацій у фахових й інших наукових виданнях.

Науковий керівник зазначив, що розглянуті у дисертаційній роботі правові та організаційні процедури притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності раніше в юридичній літературі вивчалися лише фрагментарно. Набуття Україною статусу кандидата на членство в Європейський Союз та сучасних процесів реформування сфери правосуддя в Україні надають темі дисертаційного дослідження особливої актуальності.

У процесі роботи над дисертаційною роботою Зубрицький О.О. проявив відповідальність, ініціативність, наполегливість та вміння відстоювати свою позицію. Зубрицький О.О. має значний досвід практичної діяльності у сфері права, у тому числі здійснює адвокатську діяльність з 2016 року.

У висновку науковий керівник зазначив, що дисертація Зубрицького О.О. є завершеною та самостійною роботою, має необхідну новизну наукових

результатів, а, отже, може бути високо оцінена і рекомендована до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді.

В обговоренні дисертаційного дослідження взяли участь:

Завідувач кафедри, доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України Бакаянова Н.М. зазначила, що у дисертації сформульовано науково обґрунтовані висновки, теоретичні положення і практичні рекомендації, які спрямовані на вдосконалення правового регулювання та організаційного забезпечення процедури притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності. Варті уваги та заслуговують на підтримку положення дисертації про систему ознак дисциплінарної відповідальності адвоката, розуміння правової природи дисциплінарних рішень органів адвокатського самоврядування як актів квазісудового правозастосування, щодо яких висуваються підвищені вимоги до мотивованості, обґрунтованості, дотримання принципів змагальності та пропорційності дисциплінарного реагування, а також пропозиції щодо закріплення на законодавчому рівні спрощеного дисциплінарного провадження стосовно адвоката.

Здобувачем здійснено комплексний аналіз норм міжнародного та національного законодавства, літературних джерел різного спрямування - юридичного, методологічного, філософського. На сторінках дисертації здобувач продемонстрував коректність у полеміці з іншими науковцями, належно аргументуючи власну позицію. Дискусійний характер окремих положень дисертації не зменшує наукової та практичної цінності отриманих результатів дослідження. За змістом, обсягом, науковою новизною, теоретичним і практичним значенням дисертаційне дослідження Зубрицького О.О. «Правові та організаційні засади процедури притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності» відповідає встановленим вимогам та може бути рекомендовано до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 081 «Право».

Доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України Косюта М.В. висловив думку, що дисертаційне дослідження Зубрицького О.О. має суттєву наукову та практичну цінність. У роботі комплексно розглянуто теоретико-правові та організаційні засади процедури притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності як цілісного правового інституту, сформульовано авторські підходи до визначення її сутності, ознак та функціонального призначення, а також здійснено ґрунтовний аналіз принципів, процесуальних гарантій і суб'єктного складу дисциплінарного провадження.

Особливо позитивно відзначено наукову новизну дослідження, зокрема розроблення класифікації принципів дисциплінарної процедури, обґрунтування її стадійності та удосконалення підходів до розуміння правової природи дисциплінарних рішень як актів квазісудового характеру. Важливим є й практичне значення роботи: автором запропоновано низку рекомендацій щодо вдосконалення дисциплінарного провадження, зокрема запровадження спрощених процедур і реєстру дисциплінарних проваджень, які можуть бути використані у законотворчій і правозастосовній діяльності.

Дисертація Зубрицького О.О. на тему «Правові та організаційні засади процедури притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності» відповідає вимогам, які пред'являються до дисертаційних досліджень, та може бути рекомендована до разової спеціалізованої вченої ради для попереднього розгляду і захисту на здобуття наукового ступеня доктора філософії в галузі права.

Доктор філософії (PhD) у галузі права, професор кафедри Костенко С.К. звернув увагу присутніх на засіданні на те, що обрана тема дисертаційного дослідження є актуальною, комплексною та системною, відповідає сучасним викликам розвитку адвокатури та правової системи в цілому. Він підтримав висловлені здобувачем наукового ступеня пропозиції щодо вдосконалення процедури притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності, зокрема у частині підвищення ефективності дисциплінарного

провадження, забезпечення належного рівня процесуальних гарантій та впровадження сучасних організаційних механізмів.

На думку Костенка С.К., дисертація Зубрицького О.О. на тему «Правові та організаційні засади процедури притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності» є завершеним, самостійним і логічно структурованим науковим дослідженням, яке відповідає встановленим вимогам до дисертаційних робіт такого рівня. Отримані результати мають як теоретичне, так і практичне значення, а сформульовані висновки та рекомендації можуть бути використані у подальшій науковій і правозастосовній діяльності. У зв'язку з цим робота може бути рекомендована до захисту в разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 081 «Право».

Кандидат юридичних наук, доцент Свида О.Г. підкреслив, що дисертаційне дослідження Зубрицького О.О. вирізняється високим рівнем наукової обґрунтованості, логічною структурованістю та комплексним підходом до розкриття обраної проблематики. У роботі здійснено ґрунтовний аналіз правових і організаційних засад процедури притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності, що дозволило автору сформулювати цілісне бачення відповідного інституту в контексті сучасних викликів розвитку адвокатури. Окремо відзначено широке опрацювання джерельної бази, використання нормативних та практичних матеріалів, а також результати анкетування, які надають дослідженню додаткової прикладної цінності.

Доцент Свида О.Г. підтримав позицію здобувача щодо доцільності впровадження диференційованих підходів до дисциплінарного провадження, зокрема застосування спрощених процедур залежно від характеру дисциплінарного проступку та ступеня втручання у професійний статус адвоката. Позитивно оцінено також те, що на підставі ґрунтовного аналізу автором окреслено перспективні напрями вдосконалення дисциплінарної процедури, зокрема в частині підвищення рівня процесуальних гарантій,

забезпечення єдності дисциплінарної практики та впровадження сучасних організаційних механізмів.

У підсумку наголосив, що висновки дисертанта є обґрунтованими та логічними, а сама дисертація Зубрицького О.О. на тему «Правові та організаційні засади процедури притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності» відповідає встановленим вимогам та може бути рекомендована до захисту в разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 081 «Право».

Кандидат юридичних наук, доцент Кісліцина І.О. у своєму виступі акцентувала увагу на актуальності теми дослідження у контексті євроінтеграції України та необхідності гармонізації національного законодавства із сучасними європейськими стандартами адвокатської діяльності. Вона підтримала низку результатів дослідження, зокрема щодо системного аналізу нормативно-правового регулювання процедури притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності, оцінки її відповідності положенням Конвенції Ради Європи про захист професії адвоката, а також обґрунтування необхідності вдосконалення критеріїв пропорційності дисциплінарних стягнень і стандартів доказування. Позитивно відзначено й підходи автора до формування сучасної моделі дисциплінарного провадження, орієнтованої на забезпечення балансу між ефективністю дисциплінарного реагування та гарантіями незалежності адвокатської діяльності.

Доцент Кісліцина І.О. висловила точку зору, що за ступенем новизни, обґрунтованості, наукової та практичної цінності здобутих результатів дисертація Зубрицького О.О. «Правові та організаційні засади процедури притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності» є завершеним науковим дослідженням, яке відповідає встановленим вимогам і може бути рекомендована до захисту на здобуття ступеня доктора філософії у разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 081 «Право».

Доктор філософії (PhD) у галузі права, доцент Синицин П.М. зазначив, що дисертаційне дослідження має завершений характер та справляє позитивне враження, а викладений матеріал відзначається логічною послідовністю, чіткою структурованістю та належним рівнем наукової аргументації. Він підкреслив, що автору вдалося забезпечити узгодженість теоретичних положень із практичними аспектами функціонування дисциплінарного провадження, що свідчить про глибоке розуміння предмета дослідження.

Особливу увагу доцент Синицин П.М. акцентував на висновках дисертації щодо необхідності вдосконалення механізмів забезпечення процесуальної визначеності дисциплінарного провадження, а також підвищення ефективності функціонування системи перегляду дисциплінарних рішень як важливого елементу гарантування законності та справедливості дисциплінарного реагування. Схвально відзначено здатність автора комплексно підійти до вирішення поставлених завдань та сформулювати практично орієнтовані висновки.

Доцент Синицин П.М. підтримав внесені пропозиції щодо рекомендації дисертації Зубрицького О.О. «Правові та організаційні засади процедури притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності» до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 081 «Право».

Кандидат юридичних наук, доцент Храпенко О.О. підтримала попередніх доповідачів щодо наукової значущості представленої роботи та акцентувала увагу на змістовності висновків і практичній спрямованості пропозицій здобувача. У дисертації виокремлено групи проблем нормативної невизначеності підстав дисциплінарної відповідальності, неоднорідності дисциплінарної практики та недостатньої урегульованості процесуальних аспектів дисциплінарного провадження, висвітлено питання співвідношення гарантій незалежності адвокатської діяльності з механізмами дисциплінарного

контролю, а також надано пропозиції щодо імплементації позитивного зарубіжного досвіду у національне законодавство .

Доцент Храпенко О.О. зазначила, що вважає слушними пропозиції щодо внесення змін до законодавства про адвокатуру та адвокатську діяльність у частині нормативного закріплення спрощеного дисциплінарного провадження, удосконалення критеріїв пропорційності дисциплінарних стягнень, а також розвитку інструментів забезпечення прозорості та передбачуваності дисциплінарної практики. У підсумку вона підтримала позицію, що дисертація Зубрицького О.О. на тему «Правові та організаційні засади процедури притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності» є змістовною та актуальною науковою працею, яка справляє позитивне враження та може бути рекомендована до захисту в разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 081 «Право».

Кандидат юридичних наук, доцент Кравченко М.О. звернула увагу на логічність і послідовність викладення матеріалу дисертаційного дослідження, обґрунтованість сформульованих висновків і пропозицій, а також на значний обсяг наукової літератури та нормативних джерел, використаних здобувачем. Вона підкреслила, що робота демонструє належний рівень теоретичного узагальнення та вміння автора системно аналізувати складні правові явища.

Доцент Кравченко М.О. також акцентувала увагу присутніх на методології проведеного дослідження, відзначивши вдалий підхід до класифікації принципів дисциплінарного провадження, процесуальних гарантій та суб'єктного складу відповідної процедури, висвітлення особливостей багаторівневої структури дисциплінарного провадження і його стадійності, а також обґрунтованість рекомендацій, що стосуються вдосконалення організаційного забезпечення дисциплінарної процедури, диференціації стандартів доказування та підвищення ефективності дисциплінарного контролю.

Доцент Кравченко М.О. підтримала внесені пропозиції щодо рекомендації дисертації Зубрицького О.О. «Правові та організаційні засади процедури притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності» до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 081 «Право».

Головуюча поставила на голосування питання, щодо рекомендації для попереднього розгляду та захисту у разовій спеціалізованій вченій раді дисертаційного дослідження Зубрицького О.О. на тему: «Правові та організаційні засади процедури притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності», поданої на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

У результаті відкритого голосування присутніх на засіданні докторів та кандидатів наук за профілем поданої на розгляд дисертації: за – 9; проти – немає; утримались – немає. Рішення прийнято одностайно.

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Зубрицького Олександра Олександровича на тему: «Правові та організаційні засади процедури притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності», поданої на здобуття доктора філософії в галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право»

Обґрунтування вибору теми дослідження. Адвокатура як недержавний самоврядний інститут громадянського суспільства відіграє ключову роль у забезпеченні права на професійну правничу допомогу, реалізації принципу верховенства права та належному функціонуванні системи правосуддя. Ефективність виконання адвокатами своїх професійних обов'язків безпосередньо пов'язана з наявністю дієвого механізму дисциплінарної відповідальності, покликаного забезпечити дотримання стандартів адвокатської

етики, професійної доброчесності та підтримання довіри до адвокатської професії.

Процедура притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності ґрунтується на нормах матеріального права, процесуальних механізмах, функціональних та організаційних засадах діяльності органів адвокатського самоврядування. Її правова природа зумовлюється необхідністю одночасного досягнення двох взаємопов'язаних цілей: забезпечення ефективного реагування на порушення професійних стандартів адвокатської діяльності та гарантування належного рівня процесуального захисту адвоката як суб'єкта дисциплінарного провадження. Саме баланс між цими складовими визначає легітимність процедури притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності та її відповідність принципам справедливого процесу.

У сучасних умовах розвитку адвокатури в Україні, що характеризуються зростанням кількості адвокатів, ускладненням форм професійної комунікації, активною цифровізацією правовідносин, а також функціонуванням правової системи в умовах воєнного стану, питання правових та організаційних засад процедури притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності набуває особливої актуальності. Це зумовлює необхідність комплексного наукового осмислення чинної моделі дисциплінарної процедури, виявлення її проблемних аспектів та визначення напрямів подальшого вдосконалення з урахуванням сучасних викликів, національних правових реалій і європейських стандартів здійснення дисциплінарних проваджень у межах професійного самоврядування.

Особливої актуальності дослідження набуває у зв'язку з новітніми європейськими та національними правовими трансформаціями у сфері адвокатури. Важливим етапом розвитку міжнародних стандартів стало ухвалення 12 березня 2025 року Радою Європи Конвенції про захист професії адвоката, яка вперше на міжнародному рівні комплексно врегулювала гарантії адвокатської діяльності, зокрема у сфері дисциплінарної відповідальності. Положення статті 8 цієї Конвенції встановлюють обов'язкові вимоги до

дисциплінарних проваджень щодо адвокатів як елементу забезпечення їх професійної незалежності та справедливого процесу.

Додаткового значення дослідження набуває у контексті підписання Україною зазначеної Конвенції 9 березня 2026 року, що зумовлює необхідність адаптації національної моделі дисциплінарної відповідальності адвокатів до європейських стандартів.

Водночас у Дорожній карті з питань верховенства права, затвердженій розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 травня 2025 року № 475, серед ключових завдань визначено реформування органів адвокатського самоврядування, зокрема шляхом запровадження прозорих та ефективних дисциплінарних процедур (із визначенням строку реалізації до IV кварталу 2026 року). З метою реалізації зазначених завдань рішенням Ради адвокатів України від 12 грудня 2025 року № 125 створено робочу групу з виконання Дорожньої карти, а постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2026 року № 42 – робочу групу з питань удосконалення законодавства у сфері адвокатури та адвокатської діяльності, діяльність яких спрямована, зокрема, й на вдосконалення дисциплінарного провадження щодо адвокатів.

Таким чином, дослідження правових та організаційних засад процедури притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності має не лише теоретичне, а й безпосереднє практичне значення в умовах триваючого реформування адвокатури відповідно до європейських стандартів.

Актуальність дослідження також зумовлюється, по-перше, значним практичним навантаженням на органи адвокатського самоврядування та систематичністю надходження дисциплінарних звернень. За інформацією Вищої кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури, лише під час одного із засідань у січні 2026 року було розглянуто десятки дисциплінарних матеріалів і скарг, зокрема повідомлялося про 89 скарг, що наочно свідчить про інтенсивність дисциплінарної практики та об'єктивну потребу у чітких, передбачуваних і процедурно врегульованих процедурах притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності.

По-друге, актуальність теми посилюється необхідністю забезпечення єдності дисциплінарної практики між регіональними кваліфікаційно-дисциплінарними комісіями адвокатури. Наявні відмінності у підходах до оцінки доказів, визначення меж дискреції дисциплінарних палат, мотивування рішень, дотримання строків дисциплінарного провадження та застосування дисциплінарних стягнень безпосередньо впливають на передбачуваність результатів розгляду дисциплінарних справ і рівень довіри до інституту адвокатського самоврядування загалом.

По-третє, актуальність дослідження зумовлена недостатнім рівнем нормативної визначеності окремих процесуальних аспектів дисциплінарної відповідальності адвокатів, зокрема стандартів доказування, критеріїв пропорційності дисциплінарних стягнень, меж застосування спрощених процедур та обсягу процесуальних гарантій адвоката. В умовах, коли дисциплінарні рішення можуть істотно впливати на професійний статус адвоката та можливість здійснення ним адвокатської діяльності, такі прогалини набувають особливої значущості й потребують ґрунтовного доктринального аналізу.

По-четверте, важливим чинником актуальності є організаційно-інформаційний вимір процедури притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності, зокрема питання прозорості діяльності дисциплінарних палат, публічності статистичних даних, цифровізації дисциплінарних процесів, функціонування електронних реєстрів дисциплінарних рішень і забезпечення доступу до інформації про дисциплінарну практику. Відсутність уніфікованих підходів до оприлюднення статистичної інформації на рівні регіональних КДКА ускладнює аналітичне осмислення дисциплінарної практики та знижує рівень інституційної відкритості адвокатури.

У сукупності зазначені обставини зумовлюють високу наукову та практичну значущість дослідження правових та організаційних засад процедури притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності, а також актуальність розроблення системних пропозицій, спрямованих на

вдосконалення чинної дисциплінарної моделі з урахуванням принципів справедливого процесу, незалежності адвокатської діяльності та ефективності дисциплінарного контролю.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Робота виконана відповідно до плану наукової діяльності кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія»: «Шляхи вдосконалення організації та діяльності судової влади, прокуратури, інших правоохоронних органів, адвокатури» на 2021–2025 роки як складова плану науково-дослідної роботи Національного університету «Одеська юридична академія» «Правове та соціальне життя України у людиноцентристському вимірі в цифрову еру» на 2021–2025 роки (державний реєстраційний номер 0122U000266) та плану наукової діяльності кафедри «Судова влада, прокуратура, органи правопорядку та адвокатура в період трансформацій в цифрову еру» на 2026–2030 роки як складова плану науково-дослідної роботи Національного університету «Одеська юридична академія», «Соціально-політична стабільність в період воєнних та поствоєнних трансформацій: правові, економічні, гуманітарні, інноваційно-технічні можливості в цифрову еру» (державний реєстраційний номер 0126U000107).

Тема затверджена на засіданні Вченої ради Національного університету «Одеська юридична академія» (протокол №1 від 7 вересня 2022 р.).

Мета та завдання дослідження. Мета дослідження полягає у тому, щоб на підставі узагальнення наукових концепцій, комплексного аналізу нормативно-правової бази, сформулювати науково обґрунтовані висновки, теоретичні положення і практичні рекомендації, спрямовані на вдосконалення правового регулювання та організаційного забезпечення процедури притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності з метою підвищення її ефективності, прозорості та відповідності принципам справедливого процесу і незалежності адвокатської діяльності.

Для досягнення цієї мети необхідно вирішити такі *завдання*:

- розкрити поняття, сутність та ознаки дисциплінарної відповідальності адвоката як різновиду юридичної відповідальності;
- проаналізувати теоретико-правові основи процедури притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності, зокрема принципи, процесуальні гарантії, коло суб'єктів дисциплінарного провадження та їх правовий статус;
- охарактеризувати нормативно-правове регулювання процедури притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності за законодавством України та оцінити її відповідність положенням Конвенції Ради Європи про захист професії адвоката;
- визначити та окреслити стадії процедури притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності, розкрити їх зміст, функціональне призначення та процесуальні особливості;
- осмислити організаційне забезпечення процедури притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності, зокрема діяльність органів адвокатського самоврядування, інформаційні та управлінські аспекти дисциплінарного провадження;
- здійснити порівняльно-правовий аналіз процедури притягнення адвокатів до дисциплінарної відповідальності в зарубіжних країнах та оцінити можливості адаптації відповідного досвіду в Україні;
- обґрунтувати підхід до інституту спрощеного дисциплінарного провадження та визначити шляхи вдосконалення процедури притягнення адвокатів до дисциплінарної відповідальності з урахуванням принципів пропорційності, справедливого процесу та незалежності адвокатської діяльності.

Об'єктом дослідження є суспільні правовідносини, що виникають у процедурі притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності.

Предметом дослідження є правові та організаційні засади процедури притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності.

Методи дослідження. Методи дослідження обрано з урахуванням особливостей предмета та об'єкта дослідження, а також комплексного

характеру проблематики правових і організаційних засад процедури притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності. Методологічну основу дисертації становить сукупність загальнофілософських, загальнонаукових і спеціально-юридичних методів пізнання, застосування яких забезпечило всебічність, об'єктивність і наукову обґрунтованість отриманих результатів.

Основним методологічним інструментом дослідження став діалектичний метод, за допомогою якого процедуру притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності розглянуто як динамічне правове явище, що розвивається у взаємодії дисциплінарного контролю та гарантій незалежності адвокатської діяльності. Зазначений метод застосовано під час аналізу теоретико-правових засад дисциплінарної відповідальності адвокатів та при обґрунтуванні напрямів удосконалення дисциплінарної процедури (розд. 1, розд. 3). За допомогою історико-правового методу досліджено генезу та еволюцію інституту дисциплінарної відповідальності адвокатів у світовій правовій доктрині та в Україні, визначено основні етапи його становлення і розвитку (п. 1.1). Формально-юридичний метод використано для аналізу норм чинного законодавства України, що регламентують процедуру притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності, зокрема при дослідженні нормативно-правового регулювання дисциплінарного провадження, його стадій, повноважень дисциплінарних палат та процесуального статусу учасників дисциплінарного провадження (пп. 2.1, 2.2). Системний і структурно-функціональний методи застосовано для розгляду процедури притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності як цілісної системи взаємопов'язаних елементів, а також для аналізу стадій дисциплінарного провадження, їх функціонального призначення та ролі у забезпеченні балансу між ефективністю дисциплінарного реагування і процесуальними гарантіями адвоката (пп. 1.2, 2.2, 2.3). Порівняльно-правовий метод використано для зіставлення процедур притягнення адвокатів до дисциплінарної відповідальності в Україні та зарубіжних державах і визначення можливостей

адаптації позитивного іноземного досвіду (п. 3.1). Логіко-правовий метод застосовано під час формулювання висновків і пропозицій щодо вдосконалення процедури притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності, зокрема в частині інституту спрощеного дисциплінарного провадження (п. 3.2). Статистичний метод використано для аналізу кількісних показників дисциплінарної практики органів адвокатського самоврядування (пп. 2.3, 3.2). Метод анкетування дозволив отримати структуровані дані від адвокатів, які брали участь у дисциплінарних провадженнях, та виявити закономірності у сприйнятті адвокатами організаційних засад дисциплінарної процедури. У роботі також застосовано методи аналізу, синтезу та узагальнення, що забезпечило комплексний характер дослідження.

Теоретичну основу дисертаційного дослідження становлять наукові праці вітчизняних учених, у яких досліджувалися правові, організаційні та процесуальні аспекти дисциплінарної відповідальності адвокатів, функціонування органів адвокатського самоврядування та гарантії адвокатської діяльності. Зокрема, у роботі використано наукові напрацювання М.Р. Аракеляна, Н.М. Бакаянкової, А.М. Бірюкової, І.В. Бондар, С.В. Вилкова, Т. Б. Вільчик, Л.О. Волошиної, В.В. Долежана, В.В. Заборовського, С.О. Іваницького, С.В. Ківалова, І.О. Кісліциної, Т.С. Коваленко, О.О. Козлова, М.С. Косенка, М.О. Кравченко, Д.В. Кухнюка, Л.М. Москвич, Л.А. Остафійчук, Ю.Є. Полянського, О.Д. Святоцького, В.О. Святоцької, С.Я. Фурси, Я.В. Фляжнікової, О.В. Щербанюк та інших, у працях яких розкрито окремі елементи дисциплінарного провадження, статус адвоката, повноваження дисциплінарних органів і процесуальні гарантії професійної діяльності.

Важливе методологічне значення для дослідження мають також праці з теорії держави і права, теорії юридичного процесу та юридичної відповідальності, що дозволило обґрунтувати дисциплінарну відповідальність адвоката як самостійний різновид юридичної відповідальності професійного характеру. Загальнотеоретичним підґрунтям дисертації стали роботи В.В. Дудченко, О. В. Зайчука, Л. І. Каленіченко, М. І. Козюбри, А. М. Колодія,

А.Ф. Крижановського, Ю.М. Оборотова, О. Ф. Скакун, Д. В. Слинька, О. Д. Тихомирова, та інших у яких сформульовано сучасні підходи до розуміння юридичної відповідальності, принципів права, юридичного процесу та механізмів правового регулювання.

Нормативно-правову основу дослідження становлять Конституція України, міжнародні договори та стандарти у сфері здійснення адвокатської діяльності й дисциплінарної відповідальності професійних правничих корпорацій, які є частиною національного законодавства, рішення ЄСПЛ, Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», підзаконні нормативно-правові акти, рішення та положення органів адвокатського самоврядування, зокрема Ради адвокатів України та Вищої кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури, а також інші акти, що регламентують процедуру притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності, стадії дисциплінарного провадження та повноваження його суб'єктів.

Емпіричну базу дослідження становлять офіційні звіти, статистичні та аналітичні матеріали Національної асоціації адвокатів України, Вищої кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури та регіональних кваліфікаційно-дисциплінарних комісій адвокатури, практика дисциплінарних палат, матеріали судової практики щодо оскарження дисциплінарних рішень, законодавчі акти про адвокатуру та адвокатську діяльність зарубіжних держав, а також дані відкритих інформаційних ресурсів, що дозволило здійснити комплексний аналіз організаційного забезпечення та ефективності дисциплінарної процедури в сучасних умовах.

Новизна наукового дослідження втілена у таких нових наукових положеннях, що виносяться на захист:

уперше:

сформульовано поняття процедури притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності як особливої юрисдикційної діяльності органів адвокатського самоврядування, що здійснюється у спеціально

встановленій процесуальній формі, реалізується відповідно до закону та спрямована на забезпечення інституційної незалежності адвокатури;

сформульовано поняття дисциплінарної відповідальності адвоката як виду юридичної відповідальності професійного характеру, що полягає у застосуванні до адвоката дисциплінарних заходів у разі вчинення ним дисциплінарного проступку, реалізується у спеціальній позасудовій процедурі органами адвокатського самоврядування та спрямована на забезпечення професійної доброчесності адвоката, належної якості правничої допомоги й підтримання авторитету адвокатури;

обґрунтовано систему ознак дисциплінарної відповідальності адвоката, до яких віднесено: спеціальний суб'єктний склад; професійно-етичну обумовленість; позасудовий порядок реалізації органами адвокатського самоврядування; корпоративно-публічний характер; репутаційну спрямованість дисциплінарних санкцій; гарантійно-захисну функцію дисциплінарної відповідальності; а також нормативну невизначеність підстав дисциплінарної відповідальності адвоката як системну проблему правового регулювання;

обґрунтовано положення про багаторівневу структуру процедури притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності, у межах якої матеріально-правові, процесуальні та організаційні елементи перебувають у системному взаємозв'язку та визначають специфіку дисциплінарної відповідальності адвоката як самостійного міжгалузевого правового інституту;

запропоновано науково обґрунтовану класифікацію принципів процедури притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності, побудовану на комплексному критерії, який поєднує рівень узагальненості принципів у системі права, їх функціональне призначення у дисциплінарному провадженні та ступінь зв'язку з особливим правовим статусом адвоката, що дало змогу розмежувати загальноправові, міжгалузеві процесуальні та спеціальні принципи дисциплінарної процедури;

доведено, що принципи процедури притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності у сукупності складають структурно

впорядковану систему правових орієнтирів, спрямовану на забезпечення особливого порядку дисциплінарного провадження щодо адвоката як гарантії адвокатської діяльності;

здійснено комплексну оцінку відповідності процедури притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності в Україні положенням статті 8 Конвенції Ради Європи про захист професії адвоката від 12 березня 2025 року. Встановлено, що чинна дисциплінарна модель загалом відповідає вимогам Конвенції щодо забезпечення права адвоката на захист у дисциплінарному провадженні та незалежності дисциплінарних органів, однак потребує вдосконалення в частині нормативного закріплення критеріїв пропорційності дисциплінарних стягнень і стандартів доказування, відсутність яких створює ризик невідповідності гарантіям, передбаченим зазначеною статтею Конвенції;

обґрунтовано стадійність процедури притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності як цілісного багаторівневого юридичного процесу, що охоплює взаємопов'язані стадії: ініціювання дисциплінарного реагування, перевірки відомостей про можливий дисциплінарний проступок, порушення дисциплінарної справи, її розгляду, ухвалення рішення, а також перегляду (оскарження) прийнятого рішення, кожна із яких має самостійне функціональне призначення, визначене коло суб'єктів та юридично значущий результат, що забезпечує процесуальну визначеність процедури притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності і реалізацію гарантій адвокатської діяльності;

запропоновано системний підхід до організаційного забезпечення процедури притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності як цілісної системи інституційних, інформаційних, процедурних і ресурсних механізмів, спрямованих на забезпечення ефективності, своєчасності, прозорості та передбачуваності діяльності органів адвокатського самоврядування;

обґрунтовано доцільність запровадження реєстру дисциплінарних проваджень щодо адвокатів як самостійного елемента організаційного

забезпечення процедури притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності, визначено його правове призначення як інструменту систематизації дисциплінарної практики, забезпечення прозорості діяльності органів адвокатського самоврядування та формування єдності дисциплінарного правозастосування за умови дотримання принципів законності, пропорційності, захисту персональних даних і гарантій адвокатської діяльності;

теоретично обґрунтовано інститут спрощеного дисциплінарного провадження щодо адвоката як самостійну процесуальну форму реалізації дисциплінарної відповідальності, що ґрунтується на диференціації дисциплінарних процедур залежно від характеру дисциплінарного проступку, ступеня втручання у професійний статус адвоката та складності фактичних обставин дисциплінарної справи;

виокремлено моделі спрощеного дисциплінарного провадження щодо адвокатів, до яких належать модель дисциплінарного реагування на малозначні проступки, модель спрощеного провадження за згодою адвоката або визнанням ним факту дисциплінарного порушення, а також реєстрово-моніторингова модель дисциплінарного реагування, що ґрунтується на використанні об'єктивних даних інформаційних систем адвокатського самоврядування;

обґрунтовано необхідність нормативного розмежування дисциплінарних проступків адвоката за ступенем їх тяжкості та характером наслідків як передумови впровадження диференційованих процесуальних форм дисциплінарного реагування із забезпеченням принципу пропорційності та гарантій незалежності адвокатської діяльності;

обґрунтовано доцільність диференціації стандартів доказування у дисциплінарних провадженнях щодо адвокатів залежно від характеру дисциплінарного проступку та можливих наслідків дисциплінарного рішення, із застосуванням у спрощеному дисциплінарному провадженні стандарту очевидності та достатності доказів, а у загальному провадженні – підвищеного стандарту усунення обґрунтованих сумнівів;

удосконалено:

доктринальні підходи до співвідношення дисциплінарної відповідальності адвоката та інших видів юридичної відповідальності, шляхом обґрунтування її автономного міжгалузевого характеру, що поєднує елементи публічно-правового впливу та корпоративного самоврядування, що дозволило уточнити межі допустимого дисциплінарного втручання у професійну діяльність адвоката;

наукове розуміння правової природи дисциплінарних рішень органів адвокатського самоврядування, як актів квазісудового правозастосування, щодо яких висуваються підвищені вимоги до мотивованості, обґрунтованості, дотримання принципів змагальності та пропорційності дисциплінарного реагування;

підходи до визначення процесуальних гарантій прав адвоката у дисциплінарному провадженні шляхом уточнення їх змісту, структури та меж реалізації, зокрема щодо права на захист, права бути заслуханим, права брати участь у розгляді дисциплінарної справи та права на ефективне оскарження дисциплінарних рішень;

підходи до індивідуалізації дисциплінарної відповідальності адвоката, шляхом обґрунтування необхідності врахування характеру дисциплінарного проступку, наслідків професійної поведінки, ступеня вини адвоката та обставин здійснення адвокатської діяльності при виборі виду дисциплінарного стягнення;

набули подальшого розвитку:

наукові положення щодо стадійності юридичних процедур, які в контексті дисциплінарної відповідальності адвокатів були розвинуті шляхом поглиблення функціонального аналізу кожної стадії та розкриття їх гарантійного значення для забезпечення незалежності адвокатської діяльності;

доктринальні підходи до принципів дисциплінарного провадження, які дістали подальшого розвитку через їх системне поєднання з особливим правовим статусом адвоката та специфікою дисциплінарної юрисдикції органів адвокатського самоврядування;

наукові уявлення про доказування у дисциплінарному провадженні щодо адвокатів шляхом обґрунтування доцільності застосування диференційованих стандартів оцінки доказів дисциплінарним органом залежно від характеру дисциплінарного проступку та тяжкості можливих наслідків дисциплінарного рішення;

положення щодо ролі перегляду дисциплінарних рішень у системі адвокатського самоврядування, які набули подальшого розвитку через аналіз практики Вищої кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури та судового контролю як взаємопов'язаних елементів багаторівневої системи забезпечення законності дисциплінарного реагування;

наукові підходи до забезпечення балансу між публічним інтересом і незалежністю адвокатської діяльності шляхом поглибленого аналізу дисциплінарної процедури як інструменту не лише карального, а й гарантійного впливу, спрямованого на підтримання довіри до інституту адвокатури;

запропоновано законодавче закріплення інституту спрощеного дисциплінарного провадження шляхом доповнення Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» окремою нормою, яка визначає підстави, межі застосування та базові процесуальні гарантії спрощеної дисциплінарної процедури з одночасним делегуванням деталізації її порядку органам адвокатського самоврядування.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що сформульовані у дисертаційному дослідженні теоретичні висновки, узагальнення та практичні пропозиції можуть бути використані:

- **у науково-дослідній діяльності** – для подальшого розвитку наукових підходів до дослідження дисциплінарної відповідальності адвокатів, поглиблення теоретичних уявлень про правову природу дисциплінарного провадження, його принципи, стадійність та організаційне забезпечення, а також для формування цілісної доктринальної моделі процедури притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності;

- *у нормотворчій діяльності* – при підготовці та внесенні змін і доповнень до законодавства України про адвокатуру та адвокатську діяльність, зокрема щодо вдосконалення правового регулювання процедури притягнення адвокатів до дисциплінарної відповідальності, диференціації дисциплінарних процедур, запровадження спрощеного дисциплінарного провадження, удосконалення стандартів доказування та нормативного врегулювання організаційних механізмів дисциплінарного реагування, у тому числі створення реєстру дисциплінарних проваджень щодо адвокатів;

- *у навчальному процесі* – при викладанні дисциплін «Адвокатура України», «Адвокатура та адвокатська діяльність», «Адвокатська етика», «Судові та правоохоронні органи України», спеціальних курсів з підготовки адвокатів, а також при розробленні навчальних програм, підручників, навчальних і методичних посібників, практикумів та рекомендацій з питань дисциплінарної відповідальності адвокатів і діяльності органів адвокатського самоврядування (акти впровадження у навчальну та науково-дослідну діяльність НУ ОЮА від 25.03.2026р.);

- *у практичній діяльності органів адвокатського самоврядування* – у діяльності кваліфікаційно-дисциплінарних комісій адвокатури та Вищої кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури, зокрема при формуванні єдиних підходів до застосування дисциплінарних стягнень (акт впровадження у діяльність КДКА Одеської області від 06.04.2026 р.).

Апробація результатів дисертації. Положення та висновки дисертаційного дослідження обговорювалися під час засідання кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія». Основні результати наукового дослідження були висвітлені у доповідях на наукових, науково-практичних конференціях та круглому столі, зокрема на: XII Міжнар. наук.-практ. конф. «Адвокатура: минуле, сучасність та майбутнє» (м. Одеса, 11 листопада 2022 р.), круглому столі «Наукова та педагогічна спадщина професора Ю. Є. Полянського» (м. Одеса, 17 лютого 2023 р.), Міжнар. наук.-практ. конф.

«Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх та технологічних рішень» (м. Одеса, 19 травня 2023 р.), XIII Міжнар. наук.-практ. конф. «Адвокатура: минуле, сучасність та майбутнє» (м. Одеса, 10 листопада 2023 р.), Міжнар. наук.-практ. конф. «Європейські орієнтири розвитку України: науково-практичний вимір в умовах воєнних викликів» (м. Одеса, 26 квітня 2024 р.), XIV Міжнар. наук.-практ. конф. «Адвокатура: минуле, сучасність та майбутнє» (м. Одеса, 8 листопада 2024 р.), Міжнар. наук.-практ. конф. «Європейські орієнтири розвитку України: нові виміри у воєнний час» (м. Одеса, 16 травня 2025 р.), XV Міжнар. наук.-практ. конф. «Адвокатура: минуле, сучасність та майбутнє» (м. Одеса, 7 листопада 2025 р.). Під час наукових заходів особливу увагу було приділено обговоренню правових і організаційних аспектів процедури притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності, спрощених форм дисциплінарного провадження, зарубіжного досвіду та перспектив запровадження реєстру дисциплінарних проваджень щодо адвокатів.

Публікації. Основні положення та висновки дослідження викладено у 11 наукових публікаціях, з яких 3 статті опубліковано у вітчизняних наукових фахових виданнях, включених до переліку, затвердженого МОН України, а 8 публікацій – тези доповідей на міжнародних науково-практичних конференціях і круглих столах.

Структура та обсяг дисертації. Дисертація складається з переліку умовних позначень, вступу, трьох розділів, що містять сім підрозділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Список використаних джерел налічує 203 найменування і викладений на 28 сторінках. Дисертація містить додатки загальним обсягом 15 сторінок. Загальний обсяг дисертації становить 261 сторінку, з яких 215 сторінок припадає на основний текст.

***Наукові праці, в яких опубліковані
основні наукові результати дисертації:***

1. Зубрицький О.О. Запровадження реєстру дисциплінарних проваджень щодо адвокатів: проблеми та перспективи. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Юридичні науки*. 2024. № 4, Том 35 (74). С.105-110. URL: <https://doi.org/10.32782/TNU-2707-0581/2024.4/18>

2. Зубрицький О.О. Спрощене дисциплінарне провадження щодо адвокатів: досягнення рівноваги між оперативністю і результативністю. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2024. № 4. С.319-325. URL: <https://doi.org/10.32844/2618-1258.2024.4.53>

3. Зубрицький О.О. Інститут дисциплінарної відповідальності адвокатів у світовій практиці: проблеми та тенденції розвитку. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія “Право”*. 2025. Випуск 90. Ч.5. С. 22-28. URL: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.90.5.3>

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

1. Зубрицький О.О. Заходи дисциплінарного впливу до адвоката: історичний аспект. *Адвокатура: минуле, сучасність та майбутнє: матеріали XII Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 11 листопада 2022 р.) / редкол.: Н. М. Бакаянова (гол.) ; НУ «Одеська юридична академія». Одеса : Фенікс, 2022. С. 237-240*

2. Зубрицький О.О. Реєстр дисциплінарних проваджень щодо адвокатів: погляд на проблему. *Наукова та педагогічна спадщина професора Ю. Є. Полянського: зб. мат. круглого столу (Одеса, 17 лютого 2023 р.) / відп. ред. проф. Н. М. Бакаянова ; Нац. ун-т «Одеська юридична академія». Одеса, 2023. С. 123-125.*

3. Зубрицький О.О. Проблемні питання запровадження функціонування реєстру дисциплінарних проваджень щодо адвокатів. *Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та глобальних викликів*

XXI століття: синергія наукових, освітніх та технологічних рішень : у 2 т. : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 19 травня 2023 р.) / за загальною редакцією С. В. Ківалова. Одеса : Видавництво «Юридика», 2023. Т. 2. С. 151-154.

4. Зубрицький О.О. Спрошене дисциплінарне провадження щодо адвоката: шлях до ефективності. *Адвокатура: минуле, сучасність та майбутнє* : матеріали XIII Міжнар. наук.-практ. конф. м. Одеса, 10 листопада 2023 р.) / редкол.: Н. М. Бакаянова (гол.) ; НУ «Одеська юридична академія». Одеса:, 2023. С. 311-313.

5. Зубрицький О.О. Зарубіжний досвід реалізації процедури притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності. *Європейські орієнтири розвитку України: науково-практичний вимір в умовах воєнних викликів: матеріали* Міжнар. наук.-практ. конф. (Одеса, 26 квітня 2024 р). за заг. ред. С.В. Ківалова. Одеса, Фенікс. 2024. С.283-285.

6. Зубрицький О.О. Особливості процедури притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності: досвід окремих країн. *Адвокатура: минуле, сучасність та майбутнє* : матеріали XIV Міжнар. наук.-практ. конф. м. Одеса, 8 листопада 2024 р.) / редкол.: Н. М. Бакаянова (гол.) ; НУ «Одеська юридична академія». Одеса:, 2024. С. 811-814.

7. Зубрицький О.О. Зміни у дисциплінарному провадженні: досвід ВКДКА. *Європейські орієнтири України: нові виміри у воєнний час*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (Одеса, 16 травня 2025 р). за заг. ред. С.В. Ківалова. Одеса, Фенікс. 2025. С. 372-375.

8. Зубрицький О. О. Критерії поважності причин та практика ВКДКА у дисциплінарних провадженнях щодо неявки адвокатів у судові засідання. *Адвокатура: минуле, сучасність та майбутнє* : матеріали XV Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 7 листопада 2025 р.) / редкол.: Н. М. Бакаянова (гол.) ; НУ «Одеська юридична академія». Одеса, 2025. С. 358-361.

Характеристика особистості здобувача:

Зубрицький Олександр Олександрович народився 30 січня 1986 року в місті Одесі.

У 1993 році пішов у перший клас ЗОШ I – III ступенів № 90 в м. Одесі.

У 2003 році після закінчення школи вступив до Одеського юридичного інституту Харківського Національного університету внутрішніх справ на факультет «Підприємництва і права». У 2004 році перевівся та продовжив навчання на факультеті «Транспортна міліція».

У 2007 році закінчив з відзнакою Одеський юридичний інститут Харківського Національного університету внутрішніх справ, отримав повну вищу освіту за спеціальністю «Правоохоронна діяльність» та здобув кваліфікацію юриста.

У 2014 році закінчив Національний університет «Одеська юридична академія», отримавши спеціальність «Державна служба», здобувши освітній ступінь магістра.

У 2022 році вступив до аспірантури Національного університету «Одеська юридична академія».

З серпня 2007 року почав працювати дільничним інспектором міліції сектору дільничних інспекторів міліції Приморського РВ ОМУ ГУМВС України в Одеській області.

У жовтні 2008 року перевівся та почав працювати на посаді слідчого слідчого відділу Приморського РВ ОМУ ГУМВС України в Одеській області.

У листопаді 2015 року звільнений із зазначеної посади у зв'язку із скороченням штату.

У грудні 2016 року отримав свідоцтво про право на заняття адвокатською діяльністю серії ОД № 002922 і розпочав індивідуальну адвокатську діяльність, яку здійснює по теперішній час.

У лютому 2017 року прийнятий на посаду директора ТОВ «АДВОКАТСЬКА КОНТОРА «НАШІ ЛЮДИ» (код в ЄДРПОУ 39876024) та у грудні 2020 року звільнений із зазначеної посади за угодою сторін.

У результаті попередньої експертизи дисертації Зубрицького О.О. і повноти публікації основних результатів дослідження

УХВАЛЕНО:

1. Затвердити висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Зубрицького Олександра Олександровича на тему: «Правові та організаційні процедури притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності», представленій на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

2. Констатувати, що за актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною цінністю здобутих результатів дисертація Зубрицького Олександра Олександровича відповідає спеціальності 081 «Право» та вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (зі змінами і доповненнями від 03 квітня 2019 року № 283) та Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44.

3. Рекомендувати дисертацію Зубрицького Олександра Олександровича на тему: ««Правові та організаційні процедури притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності»» до захисту на здобуття ступеня доктора філософії у разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 081 «Право».

4. Запропонувати Вченій раді Національного університету «Одеська юридична академія» персональний склад разової спеціалізованої вченої ради з правом прийняття до розгляду та проведення публічного захисту дисертації Зубрицького Олександра Олександровича на тему: ««Правові та організаційні процедури притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності», зокрема:

1. **Голова ради** - Бакаянова Н.М, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія», заслужений юрист України;

Рецензенти:

2. Кісліцина І.О., кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія»;

3. Кравченко М.О., кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія».

Опоненти:

4. Бондар І.В., доктор юридичних наук, доцент, доцент кафедри юстиції Навчально-наукового інституту права Київського національного університету імені Тараса Шевченка;

5. Остафійчук Л.А., кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри процесуального права юридичного факультету Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Результати голосування присутніх на засіданні докторів та кандидатів наук за профілем поданої на розгляд дисертації: за – 9; проти – немає; утримались – немає.

Головуюча

**на засіданні кафедри організації судових,
правоохоронних органів та адвокатури:**

доктор юридичних наук, професор,
завідувач кафедри організації судових,
правоохоронних органів та адвокатури
Національного університету
«Одеська юридична академія»,
заслужений юрист України

Нана БАКАЯНОВА